

thans al verkregen schijnen te hebben, zal oneindig veel grooter afstand brengen tusschen het gedrukte woord van morgen en dat van gisteren, dan De Vries en Te Winkel gescheiden houdt van Siegenbeek. Men verdoezelt dat nu stellig met opzet bij de honderd maal herhaalde (of nageprate) vergelijking van die beide systemen; maar ieder kan gemakkelijk de proef nemen¹⁹. In het eene geval moet men speuren naar het verschil, in het andere wemelt het voor het oog van de afwijkingen: 5 wijzigingen hiër, 25 daar. Zoo zullen alle letterkundige werken van de 19e eeuw en verreweg de meeste van de 20e tot heden in eens zeer ver van ons tegenwoordig geslacht af komen te staan, terwijl wij met de nòg officiëele spelling van het groote Nederlandsche Woordenboek over het algemeen hetzelfde woordbeeld hebben als Bilderdijk en Da Costa. Ook de nog zoo geprezen kunstwerken van „de Tachtigers” vallen meest onder dien ban; zal men ze alle herdrukken en in het nieuwe kleed steken?

Toch zal dit niet het ergste zijn: wie in 1950 of 1970 (gesteld, dat men dan nog niet een allen band afsnijdende spelwijze „gekregen” heeft²⁰) Kloos of Van Deyssel (ik weet wel van de y bij dezen) of ook Verwey zal ter hand nemen, zal een aestheet, een letterkundige zijn, dien het vreemde, ouderwetsche uiterlijk even zal storen, misschien ook wel bekoren, maar niet van de lezing weerhouden; zoo lezen dezulken thans ook wel eens Hooft en Vondel, ondanks de ongewone schrijfwijze.

Anders staat het alreeds met wien het om geschiedenis, wijsbegeerte of andere, niet-literarische wetenschap te doen is; als intellectueelen komen ook zij er echter wel overheen. Maar het in meerderheid nog niet zoo aesthetisch-litteraire of wetenschappelijke volksdeel, dat bij wijlen smaak vindt en stichting zoekt in oudere godsdienstige lectuur, en moge blijven vinden, zal daarin méér bemoeilijkt worden. Het zal zoo ver kunnen komen, bij dóór-hervormen van spelling, dat het contact verloren gaat met de zoolang geliefde geestelijke leidslieden; want ook dat deel ontvangt zijn onderricht op de volksschool en zijn nieuws door de krant. Tenslotte: de Bijbel waaruit zij dag aan dag lezen